

מוזיאון הקרמיקה - קרית מוזיאון הארץ, תל-אביב, אפריל 1972

נעמי ונורה

NAOMI & NORA

"סיני" – תערוכת קרמיקה, נעמי ונורה

נעמי (ביטר) ונורה (כוכבי) הן בוגרות המחזור הראשון של מגמת הקדרות בבית-הספר "בצלאל" בירושלים (1962). עוד בתקופת לימודיהן הקימו בית-מלאכה משותף בתלפיות, ירושלים, ומאז עובדות יחד. קיימו תערוכת-יחיד בירושלים ב-1965, והשתתפו בתערוכות רבות בארץ ובחול. הציגו עבודותיהן בניו-יורק, לוס-אנג'לס, פריס ואוסלו. השתלמו בלימודיהן תוך כדי עבודה, וסיימו את לימודי החוג לתולדות האמנות באוניברסיטה העברית בירושלים (1968).

★

הרעיון לערוך תערוכה על נושא "סיני" נולד בעקבות טיול במדבר. השהיה הארוכה הרחק מן הציביליזציה בלב הנופים הפראיים ומלאי ההוד של מדבר יציאת-מצרים, מאפשרת ריכוז יתר, הסתכלות ומחשבה, ומעוררת רגשות חזקים המחפשים דרך לביטוי.

אחד הדברים הבולטים והנפלאים שבמדבר סיני הוא הקונטרסט בין החזק והנצחי שבמכלול הנוף לבין ההתפוררות והבלייה של הסלע. הפסלים והתבליטים אשר נוצרו במשך אלפי שנים כתוצאה מהארוזיה באבן החול הנובית, וכן הצבעים העזים של אבני הגרניט, עוררו בנו חוויות עמוקות. אפשרויות העיצוב הבלתי מוגבלות כמעט של החמר הקרמי, וכן הצבעים שאפשר להפיק ממנו, הופכים אותו לחמר הטבעי ביותר להבעתו.

את הטבע לא ניתן לחקות, ומעולם לא חשבנו שאפשר או שצריך להביא את המדבר העירה. כל שרצינו הוא למסור את האוירה והתחושה שמעורר המדבר. אם הצלחנו, ולו רק במעט – דינו.

נעמי ונורה

★ ★ ★

חומר, המדיום בו עובדות נעמי ונורה, הוא בין החומרים המצויים ביותר בעולם, ומתהווה ע"י ארוזיה – התפוררות הסלעים, שחלקיהם נסחפים ע"י מים או נישאים ברוח מן ההרים אל העמקים ומצטברים שכבות-שכבות.

בחומר ראשוני זה מעצבות נורה ונעמי זה שנים רבות את כדיהן הקרמיים. טיול לסיני, המחיש בצורה דרמטית תהליך זה של טרנספורמציה של הסלע ע"י הרוח, החום והקור, החותכים ומעצבים בסלע שקעים ובליטות ושוב מחליקים אותו וחוזרים וקודחים חללים, טבעות, קמטים וקיפולים. נורה ונעמי יוצרות טקסטורות עשירות הממחישות את האפשרויות הפלסטיות האין-סופיות הטמונות בחומר ראשוני זה, והמבליטות את פעולת האור והצל ואת קשת הגוונים העשירה הנוצרת יום-יום, שעה-שעה, ושוטפת וחושפת צורות אלה.

היה זה האור המסנוור ומתחלף תמיד, הבדידות והדממה של המדבר, שגילו טקסטורות דמיוניות בנוף קדום בו פעולת אדם אינה מפריעה את פעולת הטבע, שעוררו באמניות אלה זכרונות סיפורי התורה על נדודי בני-ישראל במדבר. מראה הגבעות הסגולות התמזג עם דמויות השבטים הנודדים שיצאו ממצרים, עם שברי כדים ולוחות עתיקים ועם שרשרת של טנק, שגם היא השאירה טביעתה בחול. חוויה זו דחפה את האמניות מן הקדרות אל הפיסול הקרמי, אל הפעולה הראשונית והסמבולית יותר, האוצרת וקובעת רשמים מן התוהו הסובב. תהליך זה של עבודה בפיסול מגביר ומבהיר את משמעות חווית סיני לאמניות אלה, המטביעות אותה בחומר שהן מיטיבות כה להכירו.

אברהם קמפף

1. תבליט — "פאטה מורגנה"
 2. תבליט — "ההרים רקדו כאילים גבעות כבני-צאן" (תהלים קי"ד, ד')
 3. תבליט — "והיה השרב לאגם וצמאון למבועי מים" (ישעיהו ל"ה, ז')
 4. קיר קרמי
 5. אפריז — "יששום מדבר וציה" (ישעיהו ל"ה, א')
 6. עמודים
 7. יציאת מצרים (פוליפטיך)
- א למעלה: "לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה" (שמות י"ג, כ"ב)
- א למטה: "ויבאו אלימה ושם שתיים עשרה עינת מים ושבעים תמרים" (שמות ט"ז, כ"ז)
- ב: "וישם את הים לחרבה ויבקעו המים" (שמות י"ד, כ"א)
- ג: "ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר" (שמות י"ט, י"ז)
- ד: "ה' מסיני בא וזרח משעיר למו" (דברים ל"ג, ב')
- 8-10. עמוד
11. "נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר" (שמות י"ד, ג')
 12. "והכית בצור ויצאו ממנו מים" (שמות י"ז, ו')
 - 13-15. קנדלברה
 16. אבן
 17. בפתח המערה
 18. חית קדומים
 19. בתוך המערה
 20. בריכה (דגם)
 - 21-24. עציץ
 25. פמוטים

1. Mirage
2. "The mountains skipped like rams, and the little hills like lambs" (Psalms CXIV 4)
3. "And the parched ground shall become a pool, and the thirsty land springs of water (Isaiah XXXV 7)
4. Mural
5. Frieze: "The wilderness and the solitary place shall be glad" (Isaiah XXXV 1)
6. Pilasters
7. Politych: Exodus
 - a above: "He took not away the pillar of the cloud by day, nor the pillar of fire by night" (Exodus XIII 22)
 - a below: "And they came to Elim, where were twelve wells, and three score and ten palm trees" (Exodus XVI 27)
 - b: "And made the sea dry land, and the waters were divided". (Exodus XIV 21)
 - c: "And Moses brought forth the people of the camp to meet with God, and they stood at the nether part of the mount" (Exodus XX 17)
 - d: "The Lord came from Sinai, and rose up from Seir unto them" (Deuteronomy XXXIII 2)
- 8-10. Pillar
11. "The wilderness hath shut them in" (Exodus XIV 3)
12. "And thou shall smite the rock, and water shall come out of it" (Exodus XVII 6)
- 13-15. Candelabra
16. Stone
17. In front of cave
18. Primeval beast
19. Inside cave
20. Pond (model)
- 21-24. Garden pots
25. Candlesticks

SINAI—Ceramics Exhibition by Naomi and Nora

Naomi (Bitter) and Nora (Kochavi) are both graduates of the first diploma course in ceramics of the Bezalel School of Art, Jerusalem (1962). While yet attending the Bezalel school they set up a ceramics workshop at Talpioth, and they have been producing together ever since. They have had single exhibitions in Jerusalem (1965), and have also participated in many exhibitions abroad, including in New York, Los Angeles, Paris and Oslo. They continued to study in their spare time, and both hold degrees in the history of art from the Hebrew University, Jerusalem (1968).

The idea of holding an exhibition on the subject of Sinai came in the wake of an extended trip through this desert of the Exodus. The prolonged stay amid the wild and majestic desert landscape intensified the powers of contemplation and thought and induced feelings seeking to be expressed in some creative form.

One of the striking and wonderful things about the Sinai desert is the contrast between the feeling of eternity and immanent power suggested by its landscape and the way its rocks have weathered and crumbled. The shapes and forms sculpted in the Nubian sandstone by thousands of years of erosion, as also the intense colours of the granite, made a profound impression on the imagination and memory. The almost unlimited plastic possibilities of clay, and the diversity of colours that can be obtained from it, made it the ideal material for translating our impressions into concrete form.

Nature cannot be re-created, and it was never our idea or intention to bring the desert to the town. All we desire is to convey something of the ambience of the desert and of the feelings it aroused in us. If we have succeeded in this, however slightly — we shall be pleased.

NAOMI and NORA

Clay, the medium used by Naomi and Nora for their art, one of the most common earth materials, is produced by erosion — the weathering and crumbling of rocks of which the particles are washed away by water or carried by the wind from the mountains into the valleys where they are deposited layer upon layer.

From this primal material Naomi and Nora, for many years, have fashioned the objects of their art. A trip through Sinai visualized for them in dramatic fashion this transformation of the rock by the wind, heat and cold, gouging and cutting hollows and projections in the stone, polishing it smooth again, then returning to drill and hollow out spaces, orifices, furrows and folds. Naomi and Nora create rich textures which demonstrate the infinite plastic possibilities of the clay and bring out the play of light and shade and the wide spectrum of colours that is created daily and hourly, washing over these desert forms and revealing them.

The dazzling, ever-changing light, the solitude and the silence conjuring imaginary textures in this primeval landscape — nature uninterfered by man — recalled to the artists the biblical stories of the wanderings of the children of Israel in the desert. The vision of the violet hills merged with the figures of the wandering tribes, with fragments of ancient pottery and tablets, with the tracks of tanks which had left their marks in the sand. This experience induced the artists to pass from pottery-making to ceramic sculpture, the more primary and symbolic activity which gathers and fixes impressions from the shifting world around. This element in the making of sculpture heightened and illumined their Sinai experiences for the two artists, which they embodied in clay, the familiar medium of their art.

AVRAHAM KAMPE